

Володимир ГИКА

**НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

У червні 2009 р. професор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та почесний професор Волинського національного університету імені Лесі Українки Юрій Іванович Макар передав до держархіву області ксерокопії документів з Бібліотеки та архіву Канади про німецько-польський терор Грубешівщини 1940–1944 рр. Це Меморіал про переслідування польськими збройними формуваннями Православного духовенства на Холмщині й Підляшші, протокольний запис розмови на аудієнції у Пана Провідника Українського центрального комітету професора В. Кубійовича делегатів громадянських зборів у Холмі від 24 травня 1943 р., списки вбитих українців у повітах Грубешівщини від 11 березня 1944 р., протоколи-зізнання свідків подій, написані в Українському допомоговому комітеті в Грубешові, за 1944 рік про те, як польські збройні формування спалювали українські села, розстрілювали людей; рапорти до Українського Центрального Комітету про кількість спалених українських сіл, про розстріляних там людей; звіти Українського допомогового комітету про жорстокий терор на Грубешівщині за 1943–1944 рр., кількісні відомості щодо вбитих українців у селах Грубешівського повіту.

Проблеми української еміграції в Німеччині та Австрії під час Другої світової війни відтворюють відвертий лист уродженця Галичини Василя Косаренко-Косареви́ча до українських істориків, авторів і видавців історії України, професорів, учителів і всіх українців в краю, на скитальщині та за океаном, що цікавляться знанням правдивої історії рідного краю й народу, написаний в серпні 1946 року з американської зони окупованої Німеччини; рукопис Антона Корнівського – політичного емігранта про питання Української еміграції в Європі та ін.

Незабаром у Державному архіві Волинської області буде створено фонд особового походження Макара Юрія Івановича, уродженця с. Новосілки, Томашівського повіту, Люблінського воєводства (історична Холмщина) в Польщі, куди увійдуть документи з архіву Канади з подальшим поповненням.

У своїй автобіографії Юрій Іванович Макар зазначає, що у серпні 1946 р. сім'я переїхала на Волинь. Він навчався у 5–6 класах семирічки у с. Копче (перейменоване на Новокотів) тодішнього Ківерцівського району. Сьомий клас закінчив 1949 року в Ківерцівській СШ № 1. Того ж року вступив на перший курс Володимир-Волинського педучилища фізкультури, а наступного року мама з братом перебралася до Ківерець.

1953 року, здобувши фах вчителя фізкультури, Юрій Іванович розпочав працю в Затурцівській СШ Волинської області, звідти наступного року був покликаний до війська. Прослужив три роки в повітряно-десантних військах. Демобілізувавшись, продовжив навчання в Київському державному університеті імені Тараса Шевченка, куди вступив на заочне навчання ще до військової служби. Одночасно розпочав працю в Новоукраїнській СШ тодішнього Забузького району Львівської області. Від літа 1958 р. по вересень 1971 р. працював у м. Червонограді спочатку вчителем у СШ № 2, а від жовтня 1962 р. аж до 1971 р. – директором у Гірницькій восьмирічній школі, СШ № 10, СШ № 12. На початку лютого 1971 р. став кандидатом історичних наук, захистивши дисертацію на тему “Варшавське збройне повстання 1944 року”, а у вересні молодий науковець перейшов до Чернівецького державного університету (тепер Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича) – спочатку на посаду старшого викладача, потім доцента. З грудня 1975 року по січень 2003 року Ю. І. Макар працював на посаді декана історичного факультету. 1989 року захистив докторську дисертацію на тему “Становлення і зміцнення ладу народної демократії в Польщі (1944–1949)”, 1991 року отримав учене звання професора. Понад 350–400 наукових публікацій в Україні, Польщі, Росії, Канаді, США.

Започаткування подібних фондів важливе не лише з точки зору відтворення біографії відомих українських науковців, але й з позицій формування комплексів архівної україніки, які належали до наукових зацікавлень учених.

Володимир ГИКА

Нові надходження Державного архіву Волинської області

В інформації йдеться про започаткування нового фонду в Державному архіві Волинської області, в складі якого зберігатимуться безцінні документи архівної україніки, передані до архіву відомим ученим – проф. Ю. І. Макаром.

Ключові слова: Грубешівщина; німецько-польський терор; Макар Юрій Іванович.

УДК 930.253(477.82)

Владимир ГЫКА

Новые поступления Государственного архива Волынской области

В информации идет речь об учреждении нового фонда в Государственном архиве Волынской области, в составе которого будут сохраняться бесценные

документы архивной украиники, переданные в архив известным ученым – проф. Ю. І. Макаром.

Ключевые слова: Грубешовщина; немецко-польский террор; Макар Юрий Иванович.

УДК 930.253(477.82)

Volodymyr GYKA

**New receiving of the State Archive
of Volyn Oblast**

The information is about establishment of a new fund in the State archive of Volyn Oblast which will include invaluable archival Ukrainika documents, transferred to archive by known scientist – prof. Y. I. Makar.

Keywords: Grubeshivschyna; the Nazi-Polish terror; Makar Yuriy Ivanovich.

UDK 930.253(477.82)